

zaaknummer 2011 T 520

21 augustus 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. N.A. Villevoeye-Geers, advocaat te Nijmegen,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie der Missie (Lazaristen).

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 9 december 2011. Op 22 maart 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], lid van het Provinciaal Bestuur van de Nederlandse Provincie van de Congregatie der Missie (Lazaristen).

Op 2 augustus 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen, vergezeld van zijn partner. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw Villevoeye-Geers voornoemd.

Namens de Congregatie is verschenen [naam] voornoemd, thans Provinciaal Overste van de Lazaristen.

2. De klacht

2.1. Klager is opgegroeid in een streng katholiek gezin. Hij is ook misdienaar geweest. In zijn dorp [naam] verzorgden de Zusters van Liefde het kleuteronderwijs en het lager onderwijs voor de meisjes. Deze orde had een goed contact met de orde van de Lazaristen. Omdat de ouders van klager hem en zijn broer een goede opleiding wilden geven, werd hij in 1965 als twaalfjarige naar het Klein Seminarie [naam] in [plaats] gestuurd. Daar kwam hij dag en nacht onder de hoede van de paters Lazaristen, van wie velen hoog opgeleid, bevlogen en begaan waren met de leerlingen. Er heerste een strikt regiem.

Klager sliep in één van de twee slaapzalen. [Aangeklaagde] was de vaste surveillerende slaapwacht. Hij was tevens leraar Duits, maar klager had geen les van hem. Toen klager op het seminarie arriveerde, bed waterde hij nog. Er waren hierover afspraken gemaakt tussen zijn ouders en de paters. Hij zou onder meer omstreeks 23.00 uur worden gewekt om naar het toilet te gaan. Toen hij er enkele maanden verbleef werd hij door [aangeklaagde] niet alleen rond 23.00 uur gewekt om te plassen, maar daarna midden in de nacht nog een keer. Hij werd dan meegenomen naar de kamer van [aangeklaagde]. Hij moest zijn onder- en pyjamabroek uitdoen. De eerste keer dat dit gebeurde zei [aangeklaagde] dat hij ook een soort dokter was en klager zou onderzoeken. Vervolgens betastte hij de geslachtsdelen van klager en kneep in zijn testikels. Dit deed heel erg pijn. De handelingen van de pater waren afstandelijk, instrumenteel, zonder enige compassie. Het bedwateren stopte niet en klager werd overgeplaatst naar de ziekenboeg. Ook daar kwam [aangeklaagde] 's nachts langs om hem, zonder dat daarbij iets gezegd werd, stelselmatig te onderzoeken en klagers' geslachtsdelen te betasten. Dit gebeurde minimaal twee keer per week en duurde tot juli 1967, toen het seminarie dicht ging.

Klager heeft in de periode van zijn verblijf veel gehuild en zich eenzaam gevoeld. Hij voelde wel dat het niet klopte maar durfde niets te zeggen, bang om zijn ouders teleur te stellen.

2.2. Klager heeft door het misbruik zijn hele leven geworsteld met seksualiteit. Hij ervoer dit lange tijd als instrumenteel en niet deel uitmakend van zichzelf, laat staan van een intieme relatie. Ook heeft hij zich lang schuldig gevoeld aan het misbruik. Het was en is nog steeds moeilijk voor hem om over seksualiteit te praten. Na de geboorte van zijn eerste kind en ook weer na de geboorte van het tweede kind raakte hij overspannen, overmand door angst dat hen iets zou overkomen. In zijn werk had hij veel contact met vrouwen en kinderen die seksueel misbruikt waren. In 1990-1991 heeft hij met veel pijn en moeite verteld over het seksueel misbruik dat hem in zijn jeugd is overkomen. Tien jaar later is hij een relatie aangegaan met een cliënte, hetgeen hem zijn huwelijk en baan kostte. Hierna is hij vier jaar in psychotherapie geweest.

2.3. Klager beoogt met de procedure dat door de Paters Lazaristen erkend wordt dat hij als twaalfjarige jongen seksueel misbruikt is, dat hij gehoord en gezien wordt en dat door de orde verantwoordelijkheid wordt genomen en schuld wordt bekend.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste heeft in zijn reactie het resultaat weergegeven van zeer uitgebreid onderzoek in brede kring van familie, congregatie, werk- en woonomgeving naar de persoon en de levensloop van aangeklaagde. Vanaf september 1951 tot aan de sluiting in 1967 is aangeklaagde werkzaam geweest in het seminarie [naam], voornamelijk als leraar Duits. Hij was er ook surveillant op de slaapzalen. In het uitgebreide onderzoek komt aangeklaagde naar voren als een capabele en joviale docent en pater. De Overste concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik en dat er ook geen andere meldingen betreffende aangeklaagde bekend zijn. Hij heeft echter ook geen reden om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt. Het blijft wel tenenmale onduidelijk wat de intenties van aangeklaagde geweest zouden kunnen zijn.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. In de beschrijving van klager valt de ‘klinische’ benadering door aangeklaagde op. De bedoelingen zijn niet onomstotelijk uit de handelingen af te leiden. De klachtencommissie is van oordeel dat echter gelet op het nachtelijk tijdstip en vooral de heimelijkheid waarin de handelingen plaatsvonden de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat zij niet uitsluitend kan afgaan op de verklaring van één klager. Het is een elementair rechtsbeginsel dat iemand niet wordt veroordeeld op grond van één enkele verklaring. Dit elementaire rechtsbeginsel moet ook in deze procedure in acht worden genomen.

4.4. De verklaring van klager is op de Klachtencommissie oprecht overgekomen. In de thans voorliggende zaak zijn echter geen feiten of omstandigheden aan het licht gekomen die de verklaring van klager ondersteunen.

4.5. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klacht niet gegrond kan worden verklaard; waarmee overigens bepaald niet gezegd wil zijn dat de door klager gestelde feiten niet waar zijn.

4.6. De Klachtencommissie wijst klager erop dat herziening van de zaak kan worden verzocht in het geval feiten kenbaar worden die zijn klacht ondersteunen.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie der Missie (Lazaristen) de klacht ongegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 21 augustus 2012 door mr. B.F. de Poorter, voorzitter, mr. A.M.T. Denekamp-Mulder en drs. J.L.H.H. Kunnen, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.